

"Скопје доживеа невидена катастрофа, но Скопје повторно ќе го изградиме со помош на целата заедница, тоа ќе стане гордост и симбол на братството и единството, на југословенската и светската солидарност", зборови исказани на 27 јули 1963 година, кои во целост се остварија. А, во тоа може да се увери секој кој макар и еден ден ќе се најде во градот на Вардар.

ФЕНИКС НИЗ ИСТОРИЈАТА

■ Пишува: Ружица ГОЧЕВСКА

На почетокот на ноември 1962 година почнал да врне интензивен и пороен дожд. Коритото на Вардар не беше регулирано, така што наводната река се излевала во подрачјата каде што брегот бил најнизок. Биле поплавени 4.500 хектари, како и домовите на 5.000 семејства.

Никој не се надевал дека по оваа катастрофа ќе дојде уште поголема, само по 8 месеци. Градот се соочи со земјотрес.

Дваесет и шести јули 1963 година. Земјотрес каков што не памети поновиот летопис на градот, навикнат на разорни зла и патила. Градот беше тешко оштетен, речиси збришан од Земјината топка. Неколку секунди беа доволни тој да стане руина, едноставно градот не можеше да се распознае, го изгуби својот лик. Многу повеќе чинеа ненадоместливите 1.066 човечки животи, жртви на природната стихија и повеќе од 3.300 ранети. Три минути по првиот потрес се случи и втор со ист интензитет (8,5 степени според Меркалиевата скала), по кој следуваа сто-

тоци и стотици други земјотреси со помала сила.

Тој петок часовниците запреа на судбоносните 5 и 17 минути, за да го означат најдолгиот ден во историјата на градот. Тоа утро сеизмографите во светот регистрираа силен земјотрес со епицентар во Скопје. Скопјани ги преживуваа своите најтешки моменти. Нивниот град и гордост доживуваше катастрофа од неспоредливи размери, токму пред дваесетгодишната од ослободувањето и слободниот живот.

Стихијата која немилосрдно се нафрли во својот танц на смртта, уништи речиси сè што беше вредно во градот, оставајќи рани за чие лекување беа потребни години и години. Меѓу триесетината споменици на културата кои претрпеа оштетување, речиси сосема беа уништени тврдината Кале, Сули-ан, Безистенот, Археолошкиот музеј, Народната и универзитетска библиотека, театрите во градот, како и многу киносали, зградата на Народната банка, Железничката станица и многу други.

Етерот многу брзо ја пре-

несе ужасната приказна. Уште истиот ден, а и подоцна, небото над градот беше претесно за сите авиони кои пристигнуваа од секаде, носејќи прва помош. Околу осумдесет земји, во тие први моменти на несреќа и избезуменост, му подадоа рака на настрадалиот град, на Скопје, кое стана симбол на светската солидарност.

Месеците минуваа брзо, во трескава обнова на градот. Веќе се закануваше нова опасност - зимата, а 43 отсто од станбениот простор беше целосно уништен, 37 отсто сериозно оштетен, без услови за живеење. Значи, требаше да се обезбеди покрив за речиси 200.000 луѓе. Тогаш

градот заличи на огромно градилиште на кое беа ангажирани 80.000 работници и 15.000 градежни и други машини. За кратко време, соборувајќи ги сите рекорди во градежништвото, домашната и странската градежна оператива ги приврши осумнаесетте приградски населби. Освен тоа, беа санирани и направени поцврсти од порано 8.113 станови во центарот на градот. Во Обединетите нации беше формиран посебен фонд за обнова и изградба на Скопје. На овој и на други начини, на Скопје му пристигна помош од странство во износ од 347,9 милиони динари во тогашната вредност. Но, сепак

најголема помош пристигна од републиките и покраините на поранешна Југославија.

Благодарение на ваквата широка и несебична помош на домашната и на светската јавност, денес по 42 години, Скопје, тој потврден феникс низ историјата, го доби своето второ најпознато име - град на солидарноста.